

טור' דויטשמן משה

2161026

בן חנה ופרץ

נולד ב- י"ג באדר א' תשי"ד 16.2.1954

התגייס ב- 29.5.1972

שרת בגדוד "הבוקעים-הראשון" (51)

נפל ב- 6.3.1975

בעת מילוי תפקידו

בעל עיטור המופת.

דויטשמן, משה (י'מושיקו')

בן פרץ וחנה. נולד ביום י"ג באדר א' תשי"ד (16.2.1954) בלוד. סיים את לימודיו היסודיים בבית-הספר 'גורדון' שב'רמת-גן'. לאחר שנה-ומחצה ללמוד את עבודת הקונדיטוריה. לאחר שנה-ומחצה עבר לעבוד כמתלמד ב'המשביר לצרכן' בתחום עיצוב חלונות-יראוח. מקצוע זה היה אהוב עליו במיוחד. מושיקו היה חובב ספורט. בעיקר התעניין ב'בדורגל'. כשחייה, כרכיבה על אופניים ובטיולים רגליים.

אהב טבע ובעלי-חיים. והרבה לקרוא ספרים. הוא היה חברותי ואהב לעזור לזולת. משה גויס לצה"ל במאי 1972 והוצב ליחידת-חי"ר (גולני). הוא היה לחתם בעל אומץ-לב. המוכן בכל-יעת לצאת לעזרת חבריו. היה צייתן ומסור לתפקידו. במלחמת יום-הכיפורים נפצע בבטנו בהסתערות על תל-הדר. עקב פגיעה זו ניתנה לו האפשרות לעבוד ליחידה עורפית אך הוא לא הסכים לכך. המאמצים שעשה כדי לחזור לגדודו העידו על אופיו החזק.

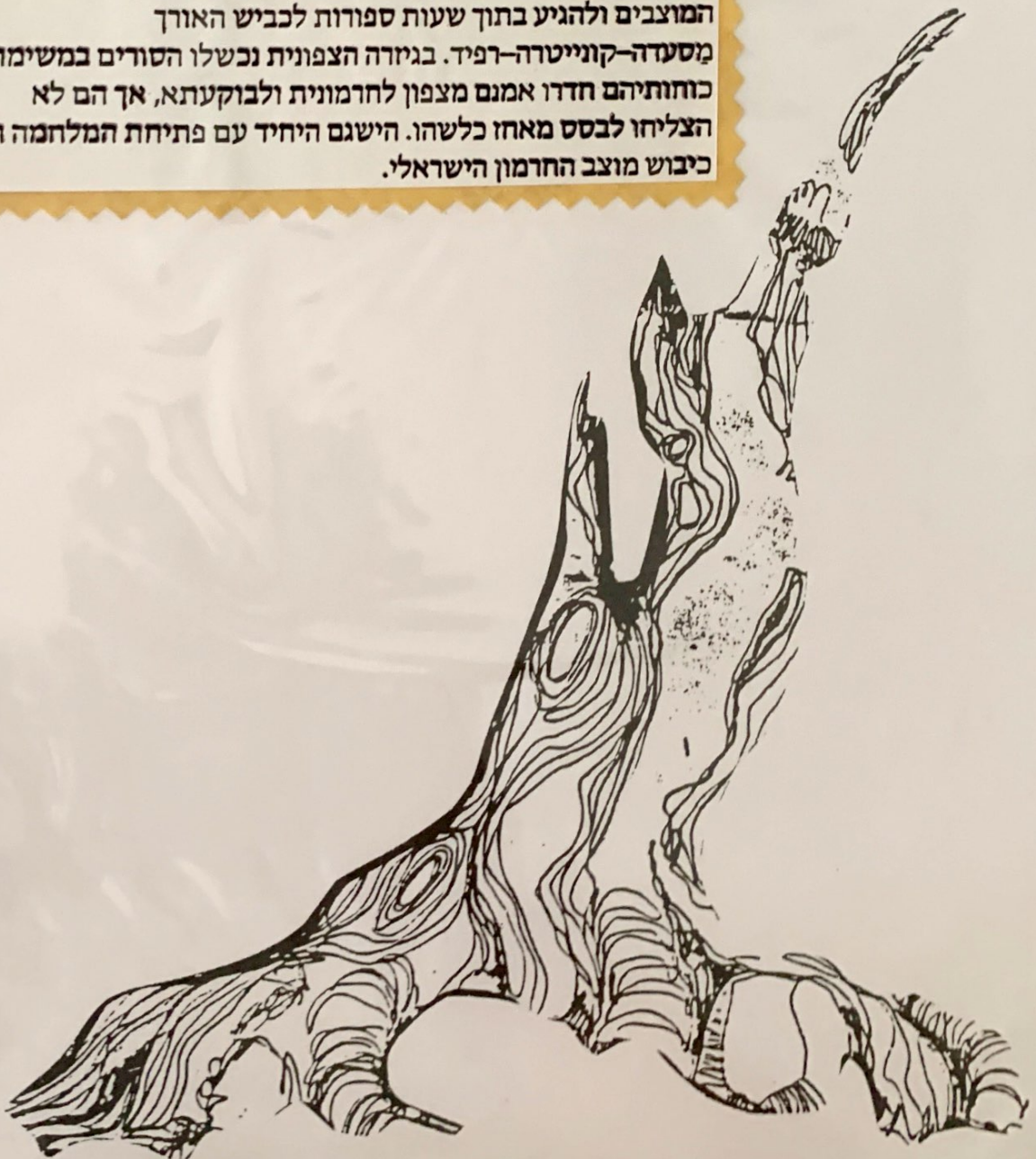
בחמישה במרס 1975 חדרו מחבלים למלון 'סבוי' שבתל-אביב. באותה עת שהה משה בביתו. לשם הגיע לחופשה כרבע שעה קודם-לכן. בשמעו יריית נגל את גשקו האישי וריץ לעבר המלון. משה הגיע ראשון לפתח המלון ונתקל במחבלים, שהתכוונו לצאת לתקיפת יעד אחר. ירייתו של משה סיכלו את מזימתם. חילופי-ידי נמשכו זמן קצר, ומשה נפגע ונפל. הוא זחל בקושי, שעה ארוכה, לעבר מכתנית שחנתה בקרבת מקום, ופונה לבית-החולים 'הדסה'. שם מת מפצעיו. משה ז"ל הובא למנוחת-עולמים בבית-העלמין הצבאי שבקרית-שאול. על מעשהו זה הוענק לו עיטור המופת על-ידי הרמטכ"ל רבי-אלוף מרדכי גור. "במעשהו זה", כתב הרמטכ"ל, "גילה משה ז"ל אומץ-לב ורוח-התנדבות למופת." השאיר אחריו הורים, אחות ואח. משה עמד לחתום על הארכת שירותו בצה"ל לשלוש שנים נוספות. במכתב-תנחומים למשפחה השכולה כתב מפקד-היחידה: "הדרך בה נפל משה מורה יותר מכול על אופיו ועוז-רוחו כלוחם ואדם. איש לא פקד עליו לצאת ולהסתער לעבר חבורת המרצחים. הוליכו אותו לשם תכונותיו בלדחם הנחלץ בעת צרה לסייע ולעזור."

שלב הבלימה בגיזרה הצפונית (6-7 באוקטובר 1973)

אלוף פיקוד הצפון, יצחק חופי, העריך, כי ה"מאמץ העיקרי" הסורי יהיה בגזרת פתחת קונייטרה, ועליכן השאיר את חטיבה 7 עם 105 טנקים מדגם צנטוריון כעתודה פיקודית בשלושה ריכוזים גדדיים סביב נפת. בגיזרה הצפונית, עליה הגנו לוחמי גדוד "גדעון", היו אפוא 137 טנקים (105 של חטיבה 7 ו-32 מחטיבת "ברק"), ואילו בגיזרה הדרומית, עליה הגנו לוחמי גדוד הנח"ל המוצנת, היה גדוד טנקים מעורב, מפלוגות הטנקים של "סער" ו"סופה" של חטיבת "ברק", ולו 40 טנקים בלבד.

ההתקפה הסורית במלחמת יום הכיפורים החלה בסמוך לשעה 14.00 בהפגזה ארטילרית כבדה על כל המוצבים ובתקיפת מטוסים על מפקדות עורפיות ומחנות עורפיים. לאחר ריכוך אווירי וארטילרי ותחת חיפוי ארטילרי צמוד נעו צוותי הקרב של דיביזיות הח"ד לעבר תעלת הנ"ט החפורה לאורך ה"קו הסגול" במטרה לכבוש את קו המוצבים ולהגיע בתוך שעות ספורות לכביש האורך מסעדה-קונייטרה-רפיד. בגיזרה הצפונית נכשלו הסורים במשימתם. כוחותיהם חדרו אמנם מצפון לחרמונית ולבוקעתא, אך הם לא הצליחו לבסס מאחז כלשהו. הישגם היחיד עם פתיחת המלחמה היה כיבוש מוצב החרמון הישראלי.

הקרבות בהם השתתף

משה דויטשמן ז"ל

מבלימה לתקיפה

צה"ל לא הגיח לאויב הסורי לטמארוק ולגמחוחות, ב-11 באוקטובר, החלה מיתקפה גדולה ומרחיבה במטרה לפרוץ את מעוזי הצמפנים. המובלעת הסורית נמצאת באחוזי הבשן ממזרח מון. שטחה כ-250 קמ"ר. צורחה פשוט, מעין חצי-אי. הגבול הדרושי יצא מקו הפסקת האש של 1967, מדרום לקוניטרה. הנקודה הצפונית ביותר

היתה מצפון לכפר מזרעת בית-ג'אן באיזור הבשן (מרחק כ-53 ק"מ מדמשק) ופיסגת החרמון. במזרח הגיעה המובלעת סמוך לכפר שאמס. אורכה מצפון לדרום כ-30 ק"מ, וממערב למזרח - כ-23 ק"מ. בתוך המובלעת עבר הכביש הראשי קוניטרה-דמשק, עד סמוך לשטחי הלג'ה הקטנה (שפכי הלבח), וכן הכביש מסעדה-קאטנה-דמשק. במובלעת היו כ-25 תילי געש שהיקנו לה חשיבות צבאית. המפורסמים שבהם: תל-שאמס, תל א-שער, תל-ענתק ותל-מאל. צה"ל התבצר על כל התילים הללו. בשטח המובלעת היו כפרים רבים. הגדולים שבהם: חאך-ארנבה, מזרעת בית-ג'אן, חרפא וג'ובתא אל-חשב.

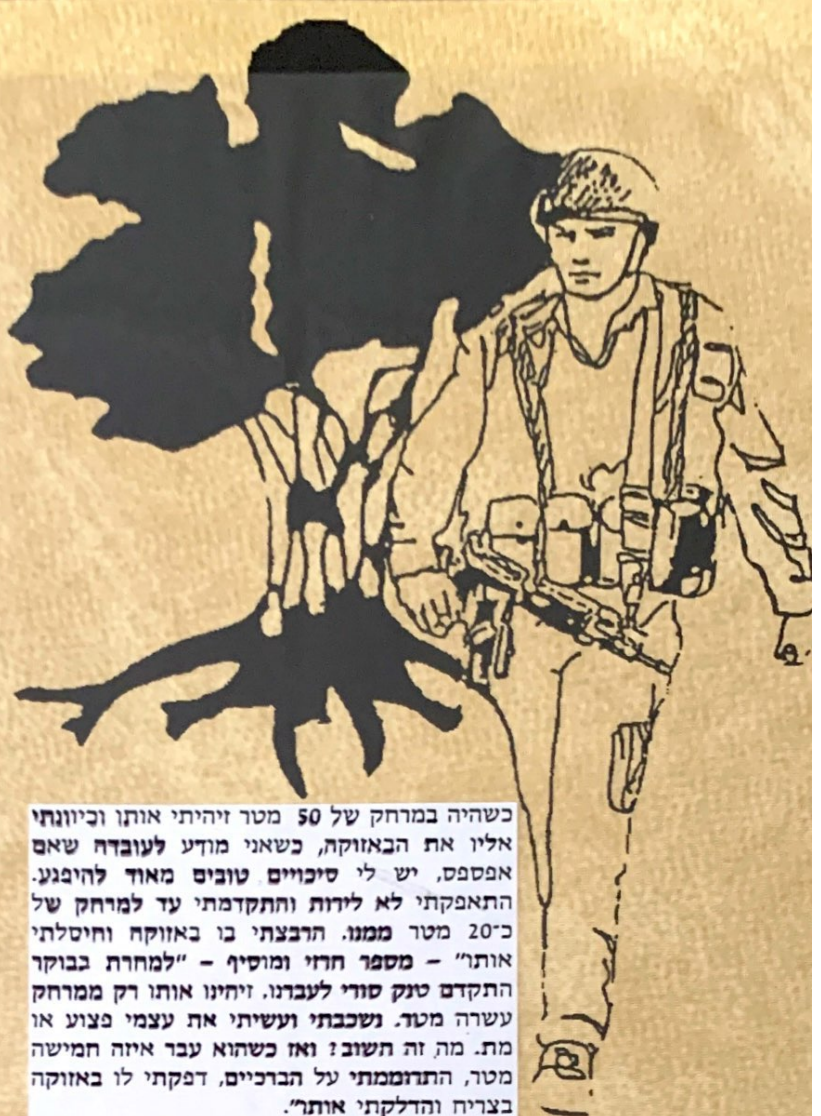
חטיבת "גולני" וחטיבה 7 פרצו קדימה בגיזרה הצפונית, ובאיזור מסעדה ובוקעתא. יחידת "ברק" כבשה את הכפר ג'ובתא אל-חשב וסביבותיו; כוח "הבוקעים הראשון" כבש מערכי יעד מבוצר בתל-דהור; יחידת "אריות הגולף" פרצה דרך ממוקשת וממולכדת, כדי לאפשר העברת אספקה ותחמושת, ויחידת "הנמר המעופף" טיהרה יעדים באיזור טרנג'ה. החטיבה היתה מופקדת על שטחי צפון המובלעת הסורית.

בערב קיבל גדוד "ברק" אחריות על צומת מזר-עת בית-ג'אן, ולמעשה נשאר הגדוד באיזור זה עד תום המלחמה, כשהוא מנהל בהצלחה קרבות עזים נגד הצבא הסורי.

כפר סורי זה, שבתיו נטועים על צלעות המדרון המזרחי של החרמון, ושדותיו משתרעים בעמק שלדגלי ההר, הפך מוקד לתקריות אש. בתי הכפר הבנויים מאבן מקומית, נשקפים אל המישורים הרחבים בואכה דמשק. מכביש האספלט הצר, המ-גיע אל הכפר מדרום, מסתעפות שתי שלוחות. האחת - כביש רוחב המתחבר לסעסע ומצומת סעסע מתנקזת הדרך לכביש העולה לבירת סוריה; השנייה - כביש סלול המתמשך ממזרעת בית-ג'אן צפונה, לאורך רכס החרמון עד לעיירה קאטנה. ממנה מסתעפת דרך לכביש דמשק-ביירות, ודרך שנייה פונה ישירות לבירת המדינה.

ממשוך יצחק רצבי? יום לאחר כיבוש מזרעת בית-ג'אן הגענו אל הצומת. לפנות בוקר הגיעו למ-קום עשרה טנקים סוריים. אחד וע על הכביש, שלושה התקדמו בשדה פתוח ושישה אבטחו מאחורי אחת הגבעות הסמוכות. במהלך הקרב שהתפתח נפגעו שלושה מהם מיד, ואילו טנק שני על הכביש נפגע מבאזוקה ונעמד גם הוא. קצין מהגדוד רץ עימי אל הטנק הפגוע והורינו לאנשים לצאת החוצה. יצאו קצין ושני חיילים, והתחלתי לבלע חיפוש בגדיהם, כשאני עם חגב אל הטנק. לפתע הבחנתי בתנועת ראש של הקצין הסורי לעבר הטנק, הסתובבתי במהירות והספקתי לתקוע מחסנית בנהג הפצוע שניסה להתרומם ולירות בי. הבאזוקאי שמואל חרזי זכה לעיטור האלופת על פועלו באיזור מזרעת בית-ג'אן. "הסמל" שמע רעש של טנקים. זיהינו טנק בודד שהתקרב לעברנו.

כשהיה במרחק של 50 מטר זיהיתי אותו וכיוונתי אליו את הבאזוקה, כשאני מודע לעובדה שאם אפספס, יש לי סיכויים טובים מאוד להיבגע. התאפקתי לא לירות והתקדמתי עד למרחק של כ-20 מטר ממנו. הרבצתי בו באזוקה וחיסלתי אותו" - מספר חרזי ומוסיף - "למחרת בבוקר התקדם טנק סורי לעברנו. זיהינו אותו רק ממרחק עשרה מטר. נשכבתי ועשיתי את עצמי פצוע או מת. מה זה חשוב? ואז כשהוא עבר איזה חמישה מטר, התרוממתי על הברכיים, דפקתי לו באזוקה בצריח והדלקתי אותו".

משך שלושה ימים ערכו הסורים נסיונות נואשים להחזיר לידיהם את השליטה על מזרעת בית ג'אן, בהיותה ציר מפתח חשוב באיזור. לוחמי הגדוד בלמו את שלוש ההתקפות, והתוצאה: שלושים ושניים טנקי אויב פגועים; שמונים חיילי אויב הרוגים.

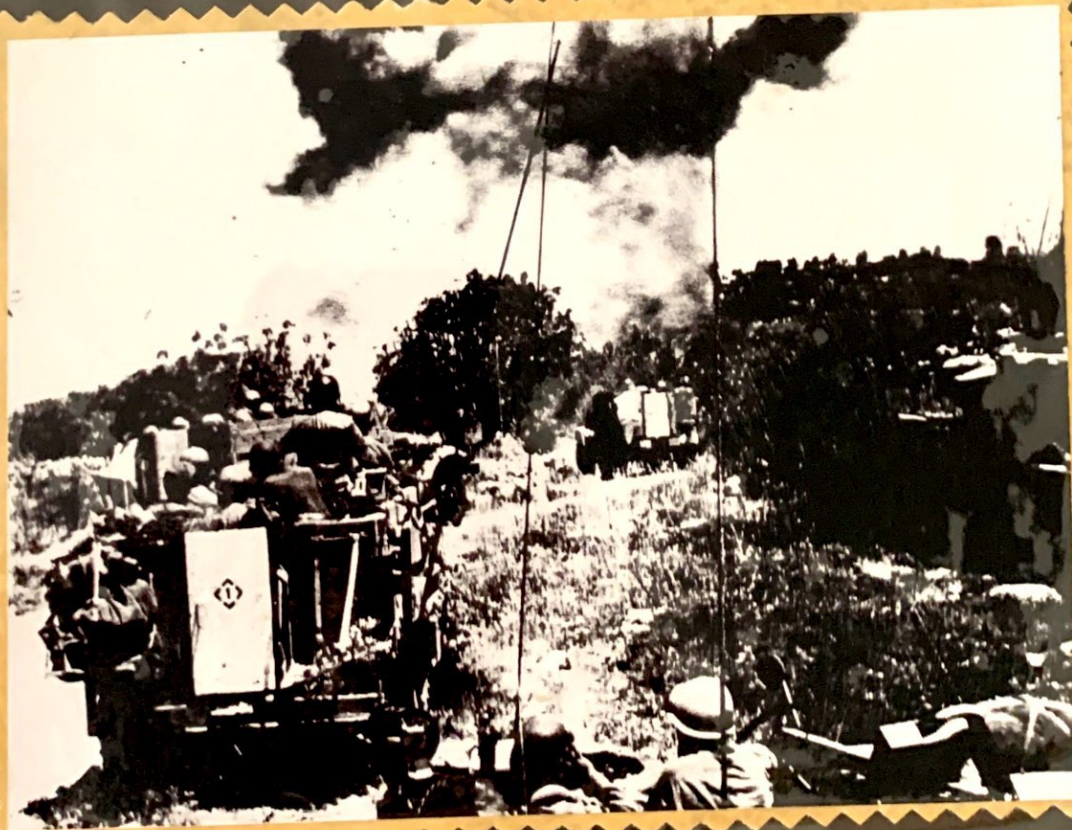
ביום השלישי ניסו הסורים לבצע מיתקפה משר לבת בסדר גדול גדוד טנקים יחד עם שתי פלוגות קומנדו. לפני כן החדירו, בחסות החשיכה, חוליה למרכז הכפר, וכאשר זו הגיעה ליעדה, ירתה פצצה וזרקה דימון, וזה שימש כאות להתחלת ההתקפה. "כאן נראה לי שההתקפה היתה הרבה יותר מתוכננת" - סיפר מפקד כוח "גולני" - "הם תפסו תוואי שולט והחלו להטריד אותנו מהאגף בצלילי פות, ולאחר שהחיר החל לתקוף, הם החלו להתקדם עם השריון ולשפר עמדות. הסתמנו כאן שני

סוגי לחימה: שריון שלהם נגד חוליות באזוקה שלנו באיזור הצומת; ואילו יחידות אחרות שלנו במרכז הכפר ועל הנקודה השולטת בגבעה, החלו לטפל בחי"ד שלהם".

קרב זה היה האתגר והקשה מקומי בגיזרת מזרעת בית ג'אן. הוא התחיל עם אוד האשון והסתיים בשעות אחד הצהריים המאוחרות. במהלך הקרב התגבר לכוחותינו, כי הכוח הסורי עולה על שלנו בכמות האנשים וכלי הנשק.

"אחד הצהריים ניסענו להחזיק טנק שלנו לעמדה שולטת, ואז מזה לעברו אד.פי.ג'י. וזהו את מקום הידי והוצאנו חוליה לכיוון זה. החוליה נתקלה בקבוצה גדולה של סורים, ובחילופי האש היו לנו מיספר פגועים. חילצנו אותם והתחלנו להפיץ גז את האזור. הלחימה שם הגיעה לעיתים למצב של קרב גנים אל גנים, והחיילים ידו-מטווחים קצרים מאוד. בשלב יותר מאוחר הבנסנו לשם זחל ל'מים, טיהרנו את השטח, וזמי פוהסודים שלא נפגעו עדיין - הרים ידיים ונכנעו. כשמתה חיילי קומנדו דו שלהם צעדו לעברנו בידיים מורמות. הקרב חתם את שלושת ימי הקדחת, וסימל את הפברת השליטה באיזור ל'דינו" - סיכם מפקד הכוח.

מלחמת יום הכיפורים 1973

בדרך אל היעד

המאבק בארגוני המחבלים (1974-1978)

בתקופת השנים 1974 עד 1978 (בין מלחמת יום הכיפורים ומבצע ליטאני), נמשך המאבק הצבאי נגד ארגוני המחבלים, וכל הפעילות המבצעית של לוחמי גולני באותה תקופה בין "אימון קיץ" ל"אימון חורף" התמקדה בסיוורים, מארבים, חדירות ופשיטות נגד בסיסי מחבלים בדרום-לבנון, ובקרבות לחילוף בני-ערובה ב"פיגועי-מיקוח" בתחומי ה"קו הירוק".

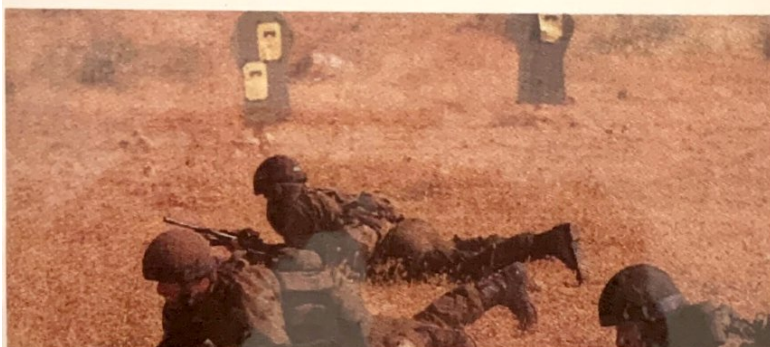
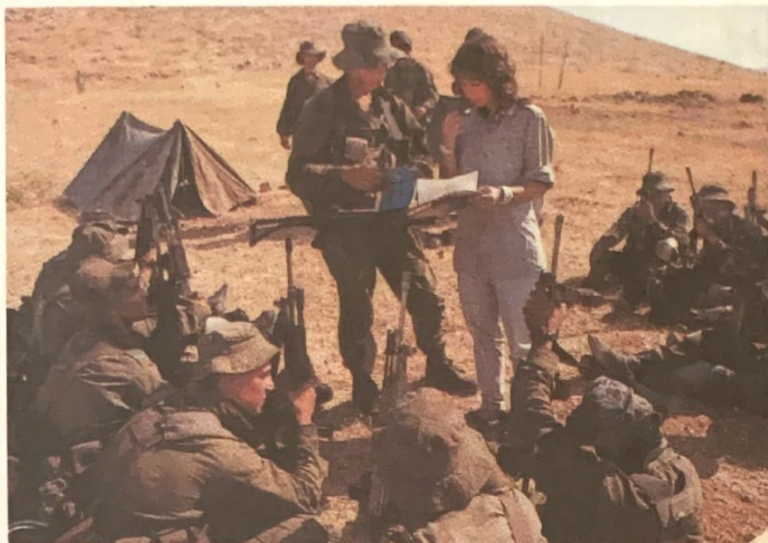
כתוצאה מן הפעילות החבלנית נהרגו באותה תקופה (1974 עד 1978) 221 ישראלים ובהם 63 חיילים, ו-1072 נפצעו בהם 173 חיילים. כ-460 מחבלים נהרגו (מהם כ-300 ב"מבצע ליטאני") ו-96 נעצרו. שנות השיא של הפיגועים הרצחניים היו בשנים 1974-1975 ובמהלכן בוצעו 36 חדירות של חוליות מחבלים מלבנון, מסוריה ומירדן. רוב המחבלים, שחצו את גבול המדינה, נהרגו על-ידי כוחות-מרדף של צה"ל תוך שעות ספורות ממועד כניסתם לשטח המדינה, אך מיעוטם חדרו למרכזי אוכלוסייה ויישובים וביצעו מעשי טבח ללא אבחנה. כמו כן היו בשנים 1974-1975 170 הפגזות של "קטיושות" על יישובים ישראליים בצפון הארץ; רובם ככולם נורו מתחום דרום לבנון.

משני עברי 'גבול הצפון' (1974-1978)

לוחמי גולני נטלו חלק בארבעה מקרים של 'פיגוע-מיקוח', בשנים 1974-1975. הפעולה לחילוף בני-ערובה שנתפסו ב'פיגוע-מיקוח' היא קשה ומורכבת, בגלל החשש לשלומם של בני-הערובה הישראליים. הקרב הראשון התחולל בקרית שמונה, ב-11 באפריל 1974, כאשר 3 מחבלים השתלטו על שני בתים בעיר, הרגו 16 אזרחים ופצעו 12, עד אשד כזח של לוחמי סיירת גולני חיסל אותם. אבידות הכוח היו 2 הרוגים ו-2 פצועים. בקרב השני פעלו לוחמי "הנמר המעופף", ב-25 ביוני 1974, נגד 3 מחבלים שהשתלטו על בית-מגורים בנהדיה ודצחו אם ושני ילדיה. גם קרב זה הסתיים בחיסול המחבלים, כאשר לכוחותינו הרוג אחד ו-5 פצועים. ב-19 בנובמבר 1974 הרגו לוחמי גולני 3 מחבלים שהשתלטו על בית מגורים בבית-שאן, הרגו 4 אזרחים וגרמו לפציעתם של 20 נוספים. ב-15 ביוני 1975 חדרו 4 מחבלים לבית-מגורים בכפר-יובל, הרגו 2 אזרחים ופצעו שלושה. בפריצה של לוחמי הסיירת נהרגו 4 מחבלים. חייל אחד נהרג ו-3 נפצעו.

בתקופת פיקודו של אל"ם חיים בנימיני (1975-1976), ביצעו יחידות החטיבה פשיטות על הכפרים הלבנוניים: טיבה, טובא, מג'דל-זון, עיתה-א-שעב, מפקד החטיבה אזר שמחוני, המג"ד ציון זיו, ובו בזמן בוצעו עשרות מארבים ו'סיוורים-אלימים' במטרה לחסום את 'גבול הצפון' מפני חדירת מחבלים. בגין הצלחת צה"ל במבצע חסימת 'גבול הצפון', עשו המחבלים מאמץ גדול לחדור לשטח מדינת ישראל בדרך חים, ולפגוע באוכלוסייה אזרחית במישור-החוף, ואף זכו למספר הצלחות בגזרה זו: הרצח בנהריה (25.6.74), הטבח במלון סבלי בת"א (5.3.1975), והפיגוע בכביש החוף (11.3.1978), שהביא בעקבותיו את מבצע 'ליטאני'.

אימונים בשנות ה-70

תנחומי מפקד היחידה למשפחתו של משה

צבא הגנה לישראל

יחידה 3, 2766

כה אפי גא'ת

11 במרץ 1975

אברהם

משפחה בוגר

א-א-2

משפחה בוגר היקרה!

הנה סוף דעה נכונה אשר נשאו גברינו בליל כ"ב באפר
-26 במרץ שנה שישא וסוף זמננו האחרון "הוא" לך אבי

הבין זה (אם ידעו משה לרגו מה על אופיו ולכונ
לואו כלום וכאדם. מאותו היום זה בלעו ארבעה גר
ה"ב"י"ה הישן" באימונים, בנאמרה, בהגלה הנכונה ופאו
"אלה בלעו אולם זה וכאדם האותן מה לך אצא אצרה
אריה.

בנאמרה י"ה הנופלים לפצע שנה בהיגרוה על
ג-דבור שלמוצאה. פנייה על אפלה זו ועברו זמניה
למה לך, מאט שלמה זה מוכן היה לך זה כלום אופני
המאמצים שנה על זהו אצרה הנו שנה על אופו הישן.

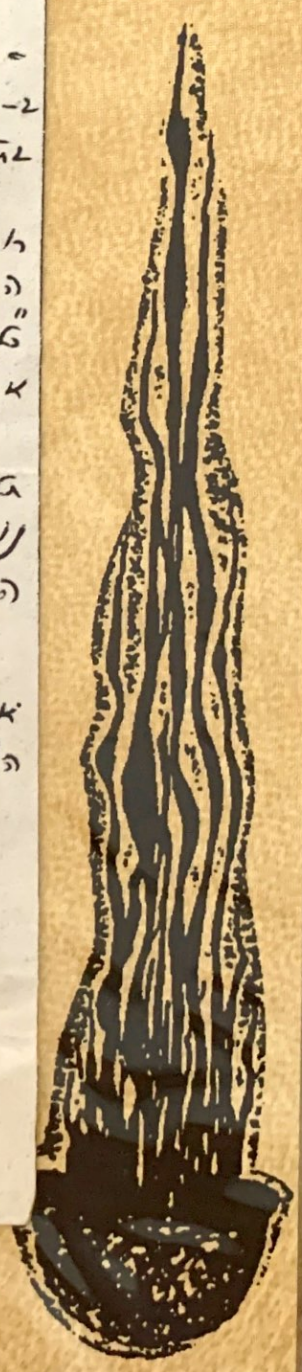
זה לך האמת בלך לבין זה הכי אלו.
אם זה פני עלו אצרה והיגרו אצרה חזרה והמאמצים
הולכו אלו אלו אלו אלו היגרו זה זה אסיקלעלע.

אין מנאמרה אפלה ואין דברי חיים

לך זה באיבם. אלו גברו והפניו בלעו

למה. מה זה וכאדם שהיה לך כאביו.

יהו לכו ברוך לוי יואב, ע"מ סין
אפני היגרה.

לבד מול המחבלים

טור' נושה דויטשמן ז"ל

סיפור הגבורה של משה

עלידי שני סקרנים, הועבר לבית החולים „הדסה“ ושם נפטר. הוריו של משה נותרו בביתו והמתינו לשובו. עד שעה שלוש לפנות בוקר נותרו ההורים ערים כשהם מאזינים ליריות. אמו של משה דאגה לבנה שיצא ללא מעיל באותו לילה קר. עם בוקר יצא אביו למקום, אך לא מצא את בנו. האם יצאה מאוחר יותר, נדחקה בין ההמון ושאלה חיילים שגורו בשטח לאחר חיסול המחבלים, אם ראו את בנה משה. אחד החיילים הציע לה לשוב לביתה כשהוא מבטיח להפיש אחר בנה ולשלוח אותו לביתו. כשבאה האם לביתה המיידית דקות מספר עד שנשמעו נקישות על דלת דירתה. כשפתחה את הדלת כשהיא מחייכת חיך רחב לקראת בנה — הבחינה בכמה אנשי צבא. הם באו לבשר לה בשורה איננה.

משה, שחגג את יום הולדתו ה-21 ימים מספר קודם לכן, עמד לסיים את שירותו הסדיר בצה"ל מקץ חודשיים ולחתום על הארכת שירות לשלוש שנים נוספות. כאשר נפצע בבטנו, במלחמת יום הכיפורים, בעת כיבוש תל דהור, שבמובלעת, לא הודיע למשפחתו, „מדוע שידאגו בבית?“ אמר לה ברתו, אך זו שיכנעה אותו והביאה בהסכמתו את אמו לבקר אותו בבית החולים בצפת. לאחר שהחלים הוצע למשה לעבור ליחידה אחרת, אך הוא התעקש להישאר בחטיבת גולני, והפך לאפסנאי. ליל היריות בסבוי היה סיוס בלתי צפוי. עיטור המופת נותר למזכרת.

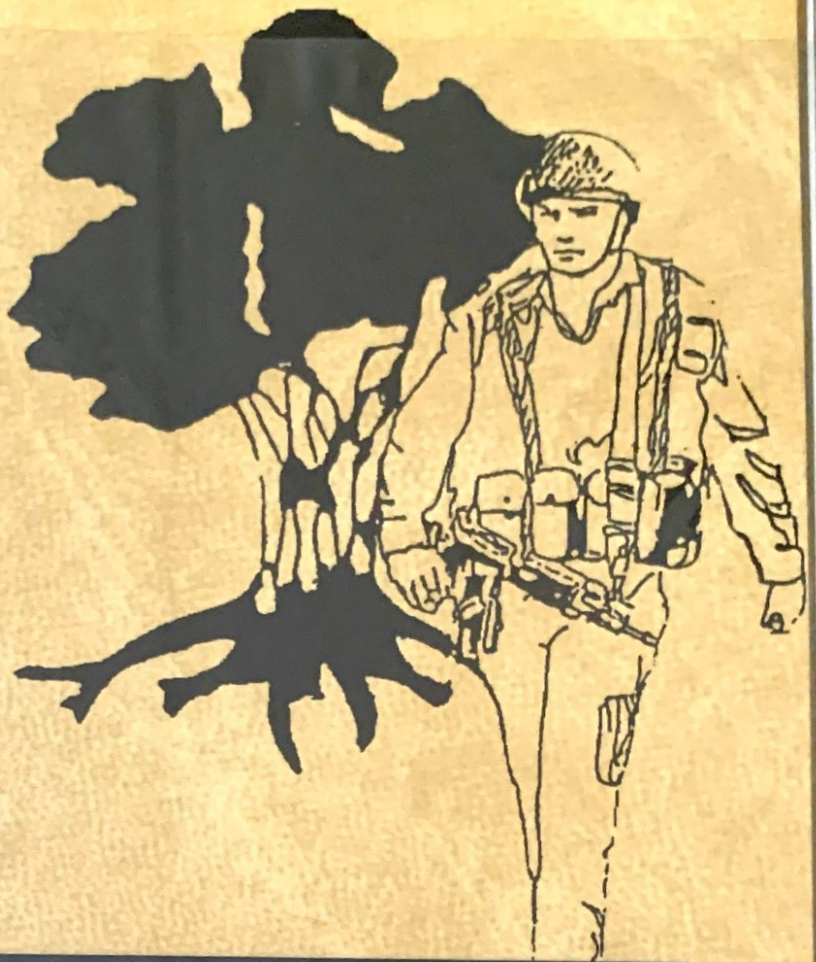
בוטז שפירא

ה סיפור מוכר לרבים: טו-ראי משה דויטשמן יוצא לחופשה ומגיע לביתו

בשעה 11 בלילה. הוריו, שהלכו לישון דקות אחדות קודם לכן, קמים לקראתו בשמחה. משה מוריד את מעילו, מניח את רובהו בפיתח החדר ומכריז כי הוא רעב. התפריט האהוב עליו חביתה וקפה מוגש מיד לשולחן ומשה — עדיין בבגדי צבא — ניגש ומתיישב. „הוא היה כ-10 דקות בבית“, מזכר אביו, „ולפתע נשמעו יריות. משה אמר ש הוא מזכרה לרוץ. אמו ניסתה למנוע זאת: הרי אתה רעב! קראה לעברו בנסיון לשכנע אותו, אך ללא הועיל.“

משה לקח את רובהו, דילג על מדרגות ביתו — שברחוב ביאליק ורץ בכיוון הדי היריות. אמו, שסגרה את דלת הבית אחריו, מיהרה אל החלון כדי לראותו — אך הוא נעלם. כשירד במורד רחוב גאולה והגיע כמעט לקצהו — נתקל בירוי: חבורה בת שבעה מחבלים.

כאשר קיבלה הועדה להענקת עיטורים הוצעה להעניק עיטור לטוראי משה דויטשמן, היא שיחורה על-פי העדויות את הפעולות שאירעו באותה עת בסביבת מלון „סבוי“: כאשר הגיע משה למקום מצא כי המחבלים כבר נכנסו למלון סבוי. כשקרבו לעבר הפתח נתקל בהם בעת שביקשו לצאת כדי לחפוס עוד בנייערובה. אך מולם כבר ניצב משה, חייל גולני, שיריותיו סיכלו מוזמתם. חילופי הירי נמשכו זמן קצר — ומשה נפגע והפל. הוא זחל בקושי, במשך שעה ארוכה, לעבר מכונית שחנתה בקירבת מקום ומשם פונה

חיי אדם כטיבות טא
באות מאין הסוף ואף חייו נוסרות
באופן הבקרים צוחקות בשלף און
וצל סיכו של יום - אנוצות.

חיי אדם - כרסיסי אף,
פוכרים מתהום רבה ואף חיקה צונה
ברצחת מפץ לונבים אף מוא חופים
ובאדות שלווה - שוים.

הוי אלי, מה רע לי,
בן יקר גידלתי לי,
הוא כל חיי, בכל ימי
היה אשרי ונחומי .

עת לקרב הלך בגיל,
אם גלמודה דמעה תזיל,
עבורי שמרהו, אלי,
הוא מחמדי ועוללי.
הוי, אלי מה רע לי ...

בסערת הקרב יצעק:
את האויב באש נמחק!
אולם בליל חשוד, אפל,
הבן יקר קרע, נפל
הוי אלי, מה רע לי ...

על הקבר של הבן
אם שכולה מר תקונן:
הוי אלי, עזור נא לי,
בן יקר זה שמור נא לי .
הוי אלי, מה רע לי ...

נגדע הפרח, תם חלום,
את בני גידלתי עם הלום
בן עיברים, בן דת ועם,
לחם למען כל העם.
הוי אלי מה רע לי ...

